

DOSYA
Aydınlanma Yolunda
Veda(t) Günyol

ATATÜRK AYDINLIĞININ YERYÜZÜ IŞIĞI:
VEDAT GÜNYOL...

Prof. Dr. Türkan SAYLAN

Vedat Günyol hakkında konuşmak hem zor hem de kolay. Düşündüğümde şöyle bir niteleme yapabilirim belki:

Vedat Günyol, insan gibi bir insandı. Toplumumuzu sarmış tüm olumsuzluklardan ilkesizliklerden, parasal ve tepeye çıkma hırslarından arınmış bir kimliğe sahipti. Onun için tüm insanlar eşitti ve eşit haklarıyla toplumda saygın birer birey olmaları gerekirdi.

Vedat Günyol, arkadaşı ve meslektaşı Azra Erhat'ın, bir kitabına verdiği ad gibi bir Total insandı.

Toplumdan aldığını yine topluma vermek için aklı ve kalemiyle çaba gösteren, hatta savaştan, keza, damıtılmış ve özlü yazılarıyla her kesimden insana ufuk açan Vedat Günyol, her şeyden önce gerçek bir öğretmendi.

Böylesine çok öğrenciye ve okura ulaşmış bir yazar olması, herkesi kucaklayıp sevgisini ve aklını paylaşması, "hümanist" kimliği ve yaşam biçim için en somut kanıtlardandır.

Öğretmen kimliği yanında hukuk öğrenimi görmesi, dil bilmesi onu evrensel bir konuma ulaştırmıştı. Buncasına sevilen, sayılan, değer verilen Vedat Günyol, devletimizce baş tacı edilmeli, uluslararası alana taşınabilmeli, özlü yazıları ders kitaplarında yer almalı, kendisinden en iyi şekilde yararlanılmalıydı değil mi?

Oysa biz, yani görünen ve görünmeyen devletimiz o'nu ve onlarca aydınımızı özellikle askeri darbeler sonrası, zararlı varlıklar olarak gördü, izledi, dinledi, düzmece ihbarlarla tutukladı, hapslere attı. Vedat Günyol arkadaşları ile bir süre hapis yattığı askeri hapishanede bile moralini bozmayıp çevresini de avuttu. Kendisi ve arkadaşları bunca haksızlığa uğradıkları halde, bir gün olsun ne askere ne devlete küskün oldu. Buna tanık olmak çok anlamlı ve düşündürücü.

Vedat Günyol tüm bir kurumu suçlamak yerine, oralardaki güce tapanların işgüzarlıkları sonucu bunca haksızlığın yapıldığına kendini inandırmıştı. Hapisteki günlerinde, görevli askerlerle kurduğu baba oğul ilişkileri ve trajikomik öyküler bunun kanıtıydı. Acı çekmesi, belki de kendisini sola, insanların eşitliğine adanmış bir kimliğin parçasıydı. Gerek yaşamı boyunca uğradığı haksızlıklar, gerekse yaşadığı ekonomik zorluklar ve hastalıklar, bir gün olsun yüzünden, gözlerinden, dudaklarından o tatlı ama oldukça da hüznü ama dalga geçen gülümsemeyi alamamıştır.

Vedat Günyol'u yakından tanımak, dertleşmek, neşesine, şakalarına öfkelerine tanık olabilmek, onu çok çok seven birkaç canla hep birlikte sohbet edebilmek kim bilir bana neler ekledi. Bu yaşamda o'nun gibi örnekler neredeyse var olmanın gizine ulaşmış bilgiler, toplumlar, insanlar hele de gençler için çok önemli.

Bir dönem hapslere tıkılan(!) bu güzel ve özel insanlar artık yoklar. Bir kısmı daha erken yaşlarda çekip gitti, bir kısmı ise hayli yaşasa da hep genç kaldı ve o gençliğiyle erken öldü.

En büyük dileğim, başta Vedat Günyol olmak üzere her birine, edebiyat ve eğitim fakültelerimizde kitapları için köşeler yapılması, öğrencilere ödev ve tez verilmesi ve bu kişiliklerin çeşitli yönlerinin onları hiç tanımayan genç insanlarca incelenip içselleştirilmesidir.

Etrafıma bakıyorum. Bir avuç insan Günyol'un son döneminde etrafında pervane oldu. Bazıları yurt dışında özlemine katladı. Bir Üniversite ona kucak açtı. Bunlar çok güzel ve anlamlı eylemler. Hepimiz, onu tanıyan, tanımayan ama bilge kişiliğini bilen her birimiz, Vedat Günyol'u gelecek kuşaklara taşıyıp tanıtmayı bir özgeçmiş edinmeliyiz kanısındayım.

Atatürk'ün aydınlığında yetişen bu gerçek yurtsever yazarımız, öğretmenimizin yeryüzünde bıraktığı ışık hiç sönmemelidir, sönmeyecektir.

İstanbul, 8 Temmuz 2007